

Eczanelerin durumu

Gıda, konut, giyecek ve sağlık bir toplumun vazgeçilmez ihtiyaç maddelerini kapsar. Her Hükümet programlarında bu konulara yer verir. Hepsi de detaylı çalışma yerine günlük veya kısa vadeli çözüm aradıkları, her birisine ayrı formül uyguladıkları için Genel bir denetim yapılamaz ve temel ihtiyaç maddeleri fiyatları her gün yükselir. **Yalnız ilâç hariç.**

Bu nasıl olur? Kim Yapar? Nasıl Yapar? İlâcın hammadde halinden hasta eline geçene kadar safhalarını incelemek gerekmektedir. Bugün Eczanelerde satılan ilâçların etkin Maddesi dışarıdan ithâl edilmektedir. Hammaddelelerin ilâç haline gelmesi için meslek dahilinde dolgu maddesi, koruyucu madde denilen maddelerden bir kısmı Türkiyede'nin bir kısmı da dışarıdan temin edilmektedir. Ambalajlama safhasında kullanılan makinelerin tamamı dışarıdan malzemeleri ise (Kâğıt ve Şişe) birer Tekel olan SEKA ve Paşabahçe tarafından karşılanmaktadır.

İlâç Fiyatlarına:

1 — İthâl edilen Hammadde Fiyatı. (Petrol, Döviz Borsasında TL'nin devamlı değer kaybetmesi vb. Yolla.)

2 — Kendi sahalarında tekel olan SEKA ve Paşabahçenin fiât ve satış politikası

3 — İki yılda bir artan Asgari işçi ücreti ve hemen hepsi sendikalı olan işçilerin toplu sözleşme neticesi artışlar.

4 — Devamlı artan kira, enerji, nakliyat ücretleri etken olmaktadır.

İlâç fiyatları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından tesbit edilmektedir. Burada uygulanan Sınai Maliyet sistemine göre:

Maliyet + Sanayici kârı = İmalatçı satış fiyatı.

Hazırlayan:
4. Bölge Adana
Yönetim Kurulu adına
Ecz. Mustafa TÜRKMEN

$A + \text{Depocu kârı} = B \text{ Depocu satış fiyatı.}$
 $B + \text{Eczacı kârı} = C \text{ İlâcın eczanedeki satış fiyatı tesbit edilmiş olmaktadır.}$ Sanayi kesiminde maliyete etki eden bütün faktörler gözönüne alınmakta, depo ve eczane kesiminde sabit bir kâr oranı uygulanmaktadır.

Sanayicinin, artan maliyet dolayısıyla zam talebi, artış maliyetin % 20 sini geçtiyse incelemeye tabi tutulmaktadır. Müracaatlar en az 6 ay sonra karara bağlanabilmektedir. **Bu süre zarfında da sanayici kârsız çalışmak yerine imalatı durdurmakta, böylece ilâç sıkıntısı başlanmaktadır.**

Gecikmede eşdeğer formüldeki ilâçların değişik ambalaj şekillerin ve bürokrasi ile bütün ekonomik gerçeklere rağmen fiyatları sabit tutma politikası etken olmaktadır.

Türk parasının Döviz Borsasında (özellikle Dolar ve Mark karşısında) kısa fasıllarla değer kaybetmesi ve yıllık değer kaybını % 20 civarında olması, hammadde dışarıdan gelen bu endüstri kolunu her takvim yılı sonunda (ilâca en fazla ihtiyaç duyulan kış aylarında) Sağlık Bakanlığı ile karşı karşıya getirmektedir. **Çünkü: Diğer maliyet artışları gözönüne alınmadan dahi TL. değer kaybı zam talebi için aranan orana kavuşmaktadır.**

Yukarıda zikredilen, fiata etki eden unsurlardaki artışlar da ilâve edilince (işçi ambalaj, kira enerji) bakanlıkça zor da olsa kabul edilen zam, hiç bir zaman ortalama % 30-40'dan az olmamaktadır.

ÖĞRENİMİNİ ECZACILIK OLARAK YAPMIŞ-SERMAYE VE MESAİSİNİ BİR ECZANEYE

BAĞLAMIŞ ECZACILARIN BU GELİŞİM KARŞISINDAKİ DURUMLARI NEDİR?

Eczacı, ilaçta fabrikalarının süslü ambalajlı ve üzerinde Bakanlığın tesbit ettiği fiyat bulunan ilâcı satarak kasasına giren paranın % 20 si brüt kârâ karşılık mesleğini uygulayan kişidir.

Yazının başından beri % 20 oranı, üç defa ve garip bir rastlantı olmadan geçmektedir.

Eczacı bu % 20 kâr oranından, kira, işçi v.b. işletme masraflarını ve gelir vergisini ödedikten sonra, yıllık cirosunun azlığına, çokluğuna göre % 8-10 arasında net kâr edebilmektedir. Bu oranın karşılığı da 40-50 bin liralık yıllık kazançtır.

Bir eczanenin açılışında yasaların istediği koşulların mali portresi 150 bin lira kadardır. Yeterli hizmet için gereken ilâç tutarı da 150 bin liradır. Netice olarak bir eczanenin açılış sermayesi 250-300 bin T.L. dir.

Türkiyedeki eczane sayısı 5000'nin üstündedir. Eczane Sektörüne bağlı sermaye ise asgari 1,5 milyar TL. dir.

Emek gücü ise: 5000 eczacı, 15000 işçi olarak 20.000 kişidir. Bu kişilerin kazancı yıllar geçtikçe artmamakta aksine giderek, ücretliler grubunun alt tarafına doğru itilmektedir. Şöyle ki:

İlâçları, Sağlık Bakanlığının tesbit ettiği ve kutu üstündeki fiyatla satan eczacı yerine zamlı ilâçlar olarak hizmete bu düzende devam etmek zorunda kalmaktadır.

Türk parasının yıllık % 20 civarındaki değer kaybı, (Ekonomimizin içindeki şartlara bakılarak) yakın zamanda durdurulamayacağı için, ilâçta uygulanan sînai maliyet sistemine göre her yıl sanayici % 20 yi artan maliyet dolayısıyla zam talebinde bulunması kaçınılmaz olarak ortadadır.

Eczacı 80 TL'na aldığı ilacı 100 TL'na satar. İlâç zam alınca (Asgari % 30) aynı ilâcı 104.00 TL. almak zorunda kalır.

Yani: Eski sermayenin üstüne brüt kazancı ilâve ederek yine de yeni şartlarda gereken sermayeyi temin edemeyecektir.

Burada bir sorumuz var: «İşletme ve kendi özel yaşam masraflarını nereden karşılayacaktır?»

Netice olarak: 1 — Eczacı daima, ilâç imalatçıları ve (Dış) hammadde imalcilerinin namına çalışmaktadır.

2 — Alış fiyatının devamlı artması karşısında elindeki ilâçları yine eski fiata satması devamlı açık vermesine sebep olmaktadır.

3 — Artan işletme masrafı oranında (halkın alım gücü artmadığı için rantabilite giderek negatif olmaktadır.) Bütün bunlara rağmen, eczacı eczaneden kazandığı ile yaşama savaşını sürdürmek zorundadır. Milyarlarca liralık sermaye, beşbin eczacı 15 bin işçi ve bunların bakmakla yükümlü olduğu 50 bin kişi için, ne yapılabilir? Ne yapmalıyız? Ne yaptırmalıyız?

Önerdiğimiz tedbirlerin özünde: a. Devamlı sermaye artışına mani olmak, (Envanteri azaltıp, sirkülasyonunu arttırmak) b. İlâç israfını asgari ölçüye indirmek c. Zam aralıklarını uzatmak gayesi bulunmaktadır.

Bunları: A — Yasa gerektiren

B — Bakanlık Tasarrufları

C — Meslek kuruluşlarının organizaları olarak üç kısımda inceleyebiliriz.

A — Yasa Gerektiren Tedbirler: Uzun zamana bağlı ve mesleğin yeniden organizasını ve devamlılığını sağlayacak tedbirlerdir.

Bunlar:

1 — 948 Nolu Ecza Depoları,

2 — 1262 Nolu Tıbbi ve İspenciyarı Madeler Kanunu,

3 — 6197 Eczaneler ve Eczacılar Hakkındaki Kanun,

4 — 6643 T.E.B. Kuruluş Kanunları. Günün ve geleceğin şartlarına göre düzenlenmelidir. Bu yasalarla:

a — Eczane sayısının dengeli dağılımı sağlanmalı,

b — İlâçların eczane ve depo dışında toptancı bakkallarda satışına mani olmalı,

c — Eczacılar ortak eczane açabilmeli,
d — Genel Sağlık Sigortasında özel eczaneler muhafaza edilmeli.

e — Devletin ilâç alımları 2490 Sayılı Yasa dışında bırakılmalı ve bir yönetmenliğe göre düzenlenmeli.

f — Asgari geçim indirimi yükseltilmeli ve defter tutma gereği kaldırılmalı.

B — Bakanlık Tasarrufları: Bunların acilen ele alınması ve uygulanması gerekmektedir.

a — Muadil ilâçlara (eşdeğer veya aynı formül) tek ticari satış ismi verilmeli,

b — Standart ve sade ve Sade Ambalaj uygulanmalı. Bakkallarda satılan ilâçlar kararname iptal edilmeli veya günün şartlarına göre gruplara değil, tek tek isim zikredilerek yeniden düzenlenmeli.

c — Antibiyotik, Analjezik ve Vitamin Grubu ilâçlarda Hastahane ambalajı (Büyük Ambalaj) uygulanmasına geçilmeli. Bu yolla ilâç sarfı ve hammadde ithali azaltılabilir.

C — T.E.B. Çalışmalarını Gerektiren Tedbirler.

Yasa ve kararname çıkarana kadar, pratik netice sağlayacak organizalardır. Bunun için tabipler birliği, ilgili kamu kuruluşları ve ilâç sanayi ile işbirliği gerekmektedir.

a — Eşdeğer formül ilâçların listesini tesbit edip, meslekî kuruluşlar kanalıyla, tabipler ve eczacılara iletmek ve uygulamasını sağlamak.

b — Kamu kuruluşlarının reçete anlaşmalarında (SSK listesi gibi) eşdeğerli ilâçlar listesinin geçerliliğini kabul ettirmek.

c — Tabiplerin reçetelerinde ilâçların formül isimlerini kullanmalarını yaygınlaştırmak, bugün tatbik edilen sistem karşısında eczanelerin (vasatın üstünde cirosu bulunan) durumunu rakamlarla ele alırsak:

1 — Maliye eczane envanterinin ortalama 3-4 defa devir ettiğini kabul etmektedir.

2 — 200 bin TL. envanteri bulunan eczanenin yıllık cirosu 700-800 bin TL. dir.

3 — Ortalama 140-150 bin TL. yıllık brüt kârı vardır.

4 — 60-70 bin TL. işletme masrafı vardır.

5 — Elde kalan, vergiye tabi kâr olan 70 bin TL. nin Gelir Vergisi ise yaklaşık 25 Bin TL. dir.

6 — Elde Kalan Net Kâr 45 Bin TL. dir.

7 — İlâçlar ortalama % 30 zam aldığından, 200 bin TL. envanter üstündeki (eski) fiyatla satılıp, yeni fiyatla alındığında (Eczane hizmeti için standart bir ilâç çeşidinin bulunması gerektiğinden) envanterin değer artışı 50-60 bin TL. dir. Eğer muadil (Eşdeğer) ilâçların tek ve büyük ambalaj şeklinde uygulanması yapılırsa eczane genel envanteri % 30-40 oranında azalacağından ambalajın % 30-40 oranında azalacağından ambalajın % 10 civarında tasarruf sağlanacağı için, yapılacak zamdan halkta, eczane de % 15 civarında daha az etkilenecektir. (Yıllık zam oranı ortalama olarak % 30 olduğuna göre, yarın yarıya etkilenecektir.)

Eşdeğer (Muadil) ilâçlarda tek isim ve büyük ambalaj sistemi nasıl uygulanabilir?

A. Antibiyotikler:

1 — Ampisil Gurubu 2 — Amoksilin gurubu, 3 — Tetrasiklin Gurubu, 4 — Kloramfenikol Gurubu, 5 — Pensilin Enj. Gurubu, 6 — Cefalexin Gurubu, 7 — Eritrocina Gurubu, 8 — Gentamisin Enj. Gurubu, 9 — Sulfamidler Gurubu,

B — VİTAMİNLER:

1 — Becomplex Vit. Gurubu, 2 — Poli Vitamin Gurubu.

C — ANALJEZİKLER GURUBU:

Bunlardan sadece kloramfenikol gurubunda, Tibbi formüllere giren (mahalli ilâç firmalarının hariç) ilâç miktarı 35'dir. Hepsi de sadece kloramfenikol ihtiva eder ayrı ticari isimlerle satılır.

Yukarıda ilk anda akla gelen formül ve hammadde olarak aynı olan guruplardaki ilâç sayısı 250-300 kadardır. Ve eczane cirosunun

takribi % 30 unu teşkil ederler. Envanterlerdeki yeri ise % 40 kadardır. Gurup adı altında ruhsat verilse, görüldüğü gibi 10-15 çeşide düşecektir. Çeşit azalması da eczane için 40-50 bin liralık envanter azalmasını sağlayacaktır. Bu gün kullanılan ambalaj makinaları sayesinde (aspirinde olduğu gibi) oldukça steril ve muhafazası kolay ilâçlar yapılmaktadır. Bunları 10-20-24 gibi adetlerde bir kutu yerine 100-200-500'lük ambalaj şeklinde eczanelere bu ambalaj şekli:

Satışı çok olan,

1 — Antibiotiklerde, a — Kapsül b — Enjektabl şekillerinde,

2 — Vitaminlerin draje, kapsül - tablet şekillerinde gayet oklay ve ekonomik olarak uygulanabilir. Sağlayacağı faydalar:

1 — Çok kutu yerine bir kutu masrafı dolayısıyla fiatı ucuzlayacaktır. 2 — Doktorun tedavi için gerekli gördüğü miktar ilâç verilecektir.

3 — Hastanın satınalma gücüne göre reçete karşılanacaktır.

4 — İlâç sarfı asgari ölçüye düşürülecektir.

5 — Eczacı çok çeşitten kurtulacaktır. Bu uygulamada, Bakanlığın halen kullanılan majstral tarife gibi, bir (ilaç fiat listesi) hazırlanması ve eczacının ilâç kutusu üstündeki fiat yerine bu listeye göre satış yapması sağlanacaktır. Kamu kurumlarının ilâç alımındaki küpür durumunda da:

a — Reçetelerin tek tip olması,

b — Daktilo ile yazılması,

c — İlâç miktarı rakam ve yazı ile belirtilmesi,

d — Reçeteye, (Aspirin ambalaj stilinde olanların) ambalajın alt jelatindeki isimlerin yapıştırılması,

e — İllerdeki saymanlıklarda reçete kontrolü için eczacı kadrosu bulundurulmasını öneririz.